

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

18.02.2011

SAKSBEHANDLER:

Aud Veierud

DIR.TLF:

22 93 99 74

VÅR REFERANSE:

09/13240

ARKIVKODE:

543.19

DERES REFERANSE:

10/1353 AAN

Pristariffer og premiefastsettelse i det kommunale pensjonsmarkedet

Finanstilsynet viser til Finansdepartementets brev av 17. desember 2010 og tidligere korrespondanse om pristariffer og premiefastsettelse i markedet for kommunal tjenestepensjon.

Finansdepartementet har i brev av 13. oktober 2010 bedt Finanstilsynet følge opp departementets regelverksforståelse overfor tre livsforsikringsselskaper som tilbyr kommunal tjenestepensjon. Finanstilsynet sendte etter dette likelydende brev av 14. desember 2010 til de tre selskapene.

Finanstilsynet ble videre særskilt bedt om å undersøke på hvilket grunnlag Storebrand Livsforsikring AS' premiereduksjon er foretatt. Finanstilsynet besvarte departementets henvendelse ved brev av 14. desember 2010 der det på bakgrunn av opplysninger mottatt fra Storebrand konkluderes med at selskapet ikke har opptrådt i strid med forsikringsregelverket når det gjelder kommunal tjenestepensjon. Departementet besvarte Finanstilsynets redegjørelse ved brev av 17. desember 2010. I dette brevet uttales at departementet ikke kan se at Finanstilsynet har foretatt nærmere undersøkelser overfor Storebrand som en oppfølging av departementets brev av 13. oktober 2010. Departementet ber derfor Finanstilsynet foreta en fornyet og konkret oppfølging overfor Storebrand. Det framholdes at det er viktig at det dokumenteres hvordan selskapet har kunnet foreta en premiereduksjon i det kommunale pensjonsmarkedet uten at selskapet har sendt melding til Finanstilsynet om nytt forsikringsteknisk beregningsgrunnlag.

Finanstilsynet har fulgt opp departementets henvendelse ved brev til Storebrand av 13. januar 2011, som ble besvart ved brev av 28. januar og 1. februar 2011 (kopi vedlagt).

Som ledd i en kvalitetssikring av fakta ble et utkast til dette brev forelagt Storebrand til uttalelse. Selskapet har gitt sine kommentarer i e-post av 15. februar 2011 (kopi vedlagt).

Finanstilsynets vurdering av Storebrands håndtering av pristariffer og premiefastsettelse i kommunal tjenstepensjon

Storebrand har operert med følgende premier i de siste fire år: 7,55 pst. av pensjonsgrunnlaget i 2008, 7,55 pst. i 2009, 6,75 pst. i 2010 og 6,9 pst. i 2011. Dette er i henhold til forsikringsvirksomhetslovens terminologi *ordinær årspremie* når det også legges til kostnader for tjenester. Reguleringspremie (premie for reguleringskostnader i form av lønns- og G-regulering) og særskilte engangspremier (premie for ytelser som ikke kan premiesettes på forhånd) kommer i tillegg til den ordinære årspremien. *Årlig premie* tilsvarer summen av de tre nevnte premiekomponenter (forsikringsvirksomhetsloven § 10-4 første ledd). I dette inngår altså kostnadstillegg til dekning av administrative tjenester og pris for forvaltning av midlene, herunder selskapets risiko for avkastningsresultatet. Selskapene har også anledning til å fastsette fortjenesteelementer som en del av pristariffen (livsforsikringsforskriften av 30. juni 2006 § 2-10).

Hovedreglene for premieberegning i kommunal tjenstepensjon er at det skal foretas en forhåndsberegning av premien. En lønnsøkning i løpet av året har to virkninger i en kommunal pensjonsordning. For det første må den forhåndsberegnete årspremien omregnes slik at den dekker den økte lønnen for resten av året. Dette vil utgjøre et tillegg til den beregnede ordinære årspremie ved årets begynnelse. Den andre virkningen av lønnsøkning er at det må innbetales premie som følge av at lønnsutviklingen også medfører økning av allerede opptjente rettigheter. Det må således skje en regulering i forhold til premien som er innbetalt for tidligere år.

Storebrands ordinære årspremie ble redusert med 10,6 pst. i 2010 i forhold til årene 2008 og 2009, og med 8,6 pst. i 2011 målt i forhold til årene 2008 og 2009.

Storebrand har i brev av 28. januar og 1. februar 2011 til Finanstilsynet forklart årsaken til den premiereduksjon som har funnet sted i 2011 målt i forhold til årene 2008 og 2009. Forklaringen er knyttet til tre nærmere angitte forhold, som omtales nærmere i det følgende:

1. Frigjøring av premiereserve på grunn av for høy regulering for delvis uføre.

Storebrand viser her til et tidligere brev fra selskapet av 30. april 2008 vedrørende premie for G-regulering i kommunale tjenstepensjonsordninger og praksis for denne typen regulering for delvis uføre medlemmer. Det anføres at det ved fastsettelse av premien for fellesordningen er tatt høyde for en viss frigjøring av premiereserven på grunn av for høy regulering av delvis uføre. Denne frigjøringen er av selskapet anslått til å utgjøre 0,15 prosentpoeng av pensjonsgrunnlaget.

Finanstilsynet vil bemerke at frigjøring av premiereserve, i dette tilfelle på grunn av for høye avsetninger i forbindelse med regulering av delvis uføre, er en resultatdisponering i henhold til forsikringsvirksomhetsloven § 9-10, jf. årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper. Slik resultatdisponering vil gi opphav til et større overskudd til fordeling ved årets utgang. Frigjort premiereserve har følgelig ingen betydning ved fastsettelse av ordinær årspremie i fellesordningen for det etterfølgende år. Det skal for ordens skyld nevnes at Kredittilsynet i brev til selskapet av 24. juli 2009 i tilknytning til den aktuelle sak, ga uttrykk for følgende: "*Etter Kredittilsynets oppfatning er det ikke tilstrekkelig saklig grunnlag for å videreføre selskapets praksis [med planmessig*

innkreving av for høy reguleringspremie fra forsikringskunder]. Vi vil be om at selskapet vurderer gjeldende praksis for fastsettelse av reguleringspremie i lys av kommentarene i dette brev.”

Finanstilsynet viser også til Finansdepartementets brev av 13. oktober 2010 til Finanstilsynet (med kopi til Finansnæringens Fellesorganisasjon) der det konkluderes med at forskuddspremie som overstiger den ordinære årspremie som pensjonsordningen skal belastes for året, ikke kan benyttes som fradrag ved beregning av pensjonsordningens premie for det etterfølgende året. Finanstilsynet legger til grunn at det samme gjelder for reguleringspremie.

2. Avregning av ordinær årspremie mot årlig forsikringsteknisk premie

Storebrand viser til at det ved årets slutt gjøres en avregning av ordinær årspremie (dvs. med unntak av kostnader for tjenester mv.), fastsatt som en prosent av samlet pensjonsgrunnlag, mot tilsvarende forsikringsteknisk premie i henhold til beregningsgrunnlaget. Selskapet opplyser at praksis for denne beregningen er endret ved at den baseres på et gjennomsnitt av pensjonsgrunnlaget ved *utgangen* av hvert kvartal, mens det tidligere ble benyttet et gjennomsnitt av pensjonsgrunnlaget ved *inngangen* til hvert kvartal. Denne endringen i praksis er av selskapet anslått til å utgjøre 0,15 prosentpoeng av pensjonsgrunnlaget. Selskapet har på Finanstilsynets forespørsel opplyst at resultatet ved slutten av 2010 viser et lavere nivå enn 0,15 prosentpoeng. Videre peker selskapet på at resultatet uansett vil kunne variere fra år til år.

Finanstilsynet viser her til forsikringsvirksomhetsloven § 10-5 (Premieberegning) første ledd annet punktum der det heter at premie for hvert år beregnes ved årets begynnelse og senere i året i takt med lønnsutviklingen. Det vil etter Finanstilsynets vurdering være i best samsvar med denne bestemmelsen om selskapene fortløpende forholder seg til de til enhver tid gjeldende pensjonsgrunnlag. Finanstilsynet legger likevel til grunn at det må aksepteres visse praktiske tilpasninger i henhold til bestemmelsene i § 10-6 (Fellesordning for premieberegning) annet ledd, og at dette avklares i dialog mellom Finanstilsynet og selskapet.

Finanstilsynet kan ikke se at Storebrands fastsettelse av ordinær årspremie (ved en overgang fra gjennomsnittet av pensjonsgrunnlagene ved *inngangen* av hvert kvartal til *utgangen* av hvert kvartal) gir grunnlag for en premiereduksjon på inntil 0,15 prosentpoeng av pensjonsgrunnlaget. Ved en lineær økning i pensjonsgrunnlagene gjennom året på 3,5 pst., vil premiereduksjonen etter Finanstilsynets beregninger utgjøre ca. 0,07 prosentpoeng av pensjonsgrunnlaget.

3. Redusert resultat til Storebrand

Storebrand viser til at den resterende reduksjon i prosentsatsen, fra 7,25 til 6,9 pst., er finansiert gjennom redusert resultat til selskapet. Selskapet anfører i e-post av 15. februar 2011 at det kun er eiers fortjeneste tilknyttet kommunal tjenstepensjon som er belastet som følge av denne reduksjonen, og at den øvrige virksomhet ikke er berørt.

Finanstilsynet legger til grunn at selskapet i strid med forsikringsvirksomhetsloven § 10-5 første ledd, jf. § 9-5 og § 9-3 femte ledd, har foretatt et fradrag i ordinær årspremie ved fastsettelse av

premier i kommunal tjenestepensjon for årene 2010 og 2011 (gitt ved tilbud i 2009 og 2010) som ikke er i henhold til selskapets meldte forsikringstekniske beregningsgrunnlag.

Finanstilsynet vil på bakgrunn av premieinntekten for 2010 og det fortjenesteelement på risiko som er meldt til tilsynet, reise spørsmål om eiers fortjeneste har vært tilstrekkelig til å dekke manglende premier fra kunder innen kommunal tjenestepensjon. Dette vil bli avklart nærmere i dialog mellom Finanstilsynet og selskapet.

Storebrand har i sitt brev av 28. januar 2011 uttalt at selskapet har merket seg at for lite betalt premie ikke kan belastes egenkapitalen i selskapet, men må dekkes av forsikringstaker gjennom et etteroppgjør (med henvisning til Finansdepartementets fortolkninger i brev av 13. oktober 2010). Finanstilsynet forstår uttalelsen slik at selskapet bekrefter forståelsen av at en praksis med finansiering av for lite betalt premie fra egenkapitalen ikke er i henhold til forsikringslovgivningen, og at selskapet også bekrefter at beregning av ordinær årspremie (og innkreving fra forsikringstaker) skal ta utgangspunkt i selskapets forsikringstekniske beregningsgrunnlag.

Avsluttende kommentarer

Etter en fornyet oppfølging overfor Storebrand Livsforsikring AS konstaterer Finanstilsynet på bakgrunn av de foreliggende opplysninger, at selskapet har opptrådt i strid med forsikringslovgivningens regler om premier for kommunale tjenestepensjonsordninger (lovens § 10-5 første ledd, jf. § 9-5). Finanstilsynet vil umiddelbart følge opp dette overfor selskapet.

Det skal avslutningsvis bemerkes at Finansdepartementets brev av 5. mai 2010 til Finanstilsynet og tilsynets svarbrev av 12. august 2010 om forståelsen av forsikringsvirksomhetslovens regler om pristariffer og meldeplikt, ikke direkte omhandler problemstillinger som berører den herværende sak knyttet til Storebrand. Det vises til at Finanstilsynet i nevnte brev legger til grunn som en generell forutsetning at ordinær nettopremie (dvs. premie uten kostnadstillegg mv.) skal beregnes ut fra det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget og innkreves i sin helhet fra forsikringstaker.

Med hilsen
Finanstilsynet

Emil Steffensen
direktør

Runa K. Sæther
seksjonssjef

4 vedlegg

Kopi: Storebrand Livsforsikring AS